# BERNARDI SIEGFRIED ALBINI

*Anatomes & Chirurgiae in Academia Batava, quae Leidae eſt, Profeſſoris*

D I S S E R T A T I O

D E

# ARTERIIS ET VENIS INTESTINORUM HOMINIS.

*ADJECTA ICON COLORIBUS DISTINCTA.*

L E I D A E B A T A V O R U M.
Apud THEODORUM HAAK, Bibliop.
Et proſtat quoque AMSTELAEDAMI,
Apud JACOBUM GRAAL, & HENRICUM DE LETH.
MDCCXXXVI.

# B. S. ALBINI

## DISSERTATIO
## DE
# ARTERIIS ET VENIS
## INTESTINORUM HOMINIS.

*Non alienum esse videtur personae, quam gero, in apertum proferre, quae subtiliorem Anatomen tractando videor esse consecutus; atque uti nuper periculum mei in majoribus partibus feci, ita etiam facere in minoribus. Primum autem faciam in arteriis & venis intestinorum hominis, nactus opportunitatem artificio singulari, eoque eleganti, & quod quibusdam in rebus lucem majorem allaturum videtur, expressas exhibendi. Accidit quippe, ut egregius & industrius artifex Joannes Ladmiral ad me accederet, offerretque se ad icones vivis coloribus distinctas efficiendas, quadam picturae compendiariae specie. Qua in re ut quid posset, experi-*

*rer, curavi parandam iconem, quam huic Dissertationi addidi, & cujus ocyus, ut desiderabat, producendae caussa, hanc Dissertationem solam emitto, cum aliae atque aliae res me nunc impediant, ne reliqua, quae de plerisque corporis partibus observavi, iñ ordinem redigam; promittens ea, si haec pauca benigne accepta fuerint.*

Nota res est, ad intestina, per totam longitudinem, accedere arterias & venas, quae deinde sensim ramosiores simul & subtiliores, discurrunt per ea, omnique se parti eorum intexunt. Cum vero intestina proprie constent è membranis quatuor, inter se maxime diversis & fabrica, & natura, & usu; communi puta, musculosa, nervosa, & interna; singulari, certoque per eas decurrunt modo & ordine. Etenim trunci cum ad intestina accesserunt, dant primo ramum exiliorem, qui inter communem & musculosam incedit, ramosque spargit. Efformant hi rami contextum vasorum subtiliorem circum musculosam; qui tamen nequaquam praecipuus est intestinorum. Ipsi enim trunci, postquam ramum illum exegerunt, mox subeunt musculosam, ad quod iis in locis fila ejus, quantum necesse est, disjuncta sunt. Itaque penetrant ad nervosam; per quam se deinde multis ramis diffundunt: ex quo fit praecipuus, atque is insignis, contextus vasorum, per nervosam totam. Ab eo ubique rami exiliores, quorum alii pertinent ad musculosam, per eam etiam penetrantes ad communem: alii, & ii multo plures, ad internam

nam pertinent : quidam etiam ad glandulas inteſtinorum : haud aliter atque videre eſt in panniculo, quem dicunt, adipoſo, cui nervoſa valde ſimilis eſt; in quo digeſtae arteriae & venae dimittunt minores, tum ad cutem, tum ad partes ſubjectas. Manifeſte hoc apparet, cum repletis arteriis & venis materie colorata idonea, conſiderantur inteſtina; & in primis cum à ſe invicem ſubtiliter ſeparantur membranae eorum. Fallunt enim ſe, qui poſtquam vaſa impleta, exſiccant inteſtina; quo ſit, ut omnibus membranis in unum conjunctis, & quaſi compactis, totiſque immutatis; quicquid eſt vaſorum, huic uni inhaereat, nulla diſtinctionis nota ſuperſtite. Quam huic Diſſertationi adjunxi icon ſolius nervoſae eſt, cum vaſis, quae continet; quorum quae rubra, arteriae ſunt; caerulea venae: ut enim utraque ſimul apparerent, his coloribus tinxi materiem, qua uſus ſum ad implendum. Videſque, quomodo vaſa majora, multaque minora, ex iis, quae in integro inteſtino exſiccato exhibita adhuc ſunt, ſolius nervoſae ſint. Inexplicabilis autem eorum decurſus eſt : ſed haec in primis notanda. Poſtquam ad inteſtinum acceſſere, alia decurrunt per unum ipſius latus, alia per alterum; ac fere aequaliter in utrumque ducuntur. Rami omnes, ut fere in toto corpore, exiliores ſunt truncis ſuis: creberrimeque ſpargunt ramos, ad quandam arbuſculorum ſimilitudinem; ultimis ramis valde ſubtilibus. Cum arteriae, aut venae non impletae penitius, major cum arbuſculis ſimilitudo, intercedente inter duo proxima quaeque intervallo, in quo aut

nullae, aut paucae. Hoc autem vitio impletionis fit, tantum in truncos, eorumque ramos, proximosque ramulos impulsa materie: nam cum accuratius impellitur, nulla sunt spatia intermedia à vasis libera, & tantum est species quaedam arbusculorum, eaque tanquam si alia aliis continuata essent; ut videre est in icone, quam do. Rami plerique angulum acutum efficiunt cum progrediente trunco, cujus sunt: aliqui fere rectum; quidam etiam recto majorem: quae res materiem praebere potest considerantibus leges circumductionis humorum per haec vasa. Sic etiam haec potest; ipsos ramos incredibili se flectere varietate, quam icone expressit artifex, verbis vix possem. Omnes se frequenter conjungunt, & in unum confluunt: arteriae autem conjungunt se cum arteriis, venae cum venis. Conjungunt tum finitimae unius ejusdemque lateris, tum oppositae, qua ex utroque latere venientes conveniunt in illa parte intestini, quae maxime distat à mesenterio. Et conjungunt ramis majoribus, minoribus, minimisque: sic autem, ut rami majores se etiam majoribus continuent, minores minoribus, minimi minimis, quadam magnitudinis aequalitate. Et cum multo plures sint rami minores quam majores, conjunctiones etiam apparent crebriores in parvis. Efficiunt autem hic, ut alibi passim in corpore nostro, ut humores libere fluere possint ex alia arteria, venave, in aliam; quo cavetur, ne uno ramo obstructo, aut compresso, impediantur fluere per omnes, qui à ramo illo oriuntur. Praeterea efficiunt, ut non modo per arterias dispergantur humores, sed in

in iisdem quoque passim rursus conveniant, commisceanturque; & ex contrariis partibus venientes, se inter se collidant. Itaque partes, è quibus constant humores, pelluntur, & agitantur inter se concursu admodum vario: atque hoc fit tot in locis, & tam crebre. Quae fortasse una est ex caussis, cur sanguis, qui sponte sua tam pronus est ad coagulandum, tamen tam fluidus in nobis maneat, ut mobilissimae sint partes ejus omnes: nam cum eductus è vasis movetur, & conquassatur, tardius se coagulat, quam cum sibi relinquitur. Est etiam alia natura partium sanguinis, ut particulae, è quibus constant, certa quadam vi, quam attractionem appellat summus Philosophus Newtonus, cohaereant, & tamen dissolvantur pressione majore; quemadmodum in globulis sanguinis apparet. Fortasse autem etiam dissolvuntur humores collisione in arteriis continuatis; atque ita apti redduntur ad penetrandum in arterias minores. Denique etiam hoc non praeteriendum, propter conjunctiones illas arteriarum frequenter mutari modum circuitus humorum. Nam ubi contingit, majori vi urgeri per alteram è duabus, quae conjunctae sunt inter se; quam per alteram; ex ea, per quam majori vi urgentur, pellentur in alteram, per eamque repellentur cor versus: quod creberrime contingere debere, res ipsa docet. Sic & cum compressa est arteria, aut obstructa, pars ejus, quae est ultra locum ubi compressa, aut obstructa, non manet inanis, sed ex conjunctis arteriis impletur, per eamque pelluntur humores locum illum versus, ut per venam;

nam ; ab eaque etiam parte in eum impingunt , aeque atque ab illa cordis. Ob easdem etiam conjunctiones mutari apparet modum circuitus in venis. Pergo autem ad reliqua , quae in his vasis notanda. Venae comitantur arterias , quibus respondent. Quod cum aliter traditum sit à praestantissimis Anatomicis, minus fortasse fidei inveniet : quapropter exponam paullo plenius. Primum itaque implevi arterias materie rubra ; post venas ejusdem intestini , caerulea ; & fere ubique apparuerunt gemina vasa , altero è duobus rubro , altero caeruleo. Apparuerunt tamen etiam quidam venularum ramuli solitarii , sicut & arteriolarum : id autem facile perspiciebam vitio impletionis inaequabilis factum. Cum itaque errorem creare hoc fortasse posset , implevi arterias , ut per venas rediret materies , qua implevi ; omnesque venas , quousque cognoscere valui , arteriarum inveni comites. Haec autem velim de arteriis & venis per nervosam distributis , ut dicta de iis sunt , intelligi. At in recenti intestino venae apparent crebriores : quod ex eo fit , quod venae sanguine turgidae , arteriae non item. Quid vero induxit ad credendum arterias & venas differre inter se decursu? primum, quod in una portione intestini impleverunt arterias, in alia venas : sed non sunt duae portiones in quibus idem arteriarum venarumve decursus: magna quidem proximarum similitudo ; sed ita à ventriculo sensim decursus alius est , aliusque , ut earum , quae distantibus in locis positae sunt , magnopere discrepet ; quanquam tamen ubique ita singularis,

ris, & inteſtinorum plane proprius ſit, ut facile ſit arterias & venas inteſtinorum ab illis aliarum partium internoſcere. Deinde quaedam eſt revera differentia : ut quod vena ſubinde quae arteriae comes, flectat ſe, ſuperſcandenſque arteriam, poſt ſe ejuſdem alteri lateri jungat : quod tamen non affert diſcrepantiam magnam. Adde quod venae & arteriae, ubi utraeque ſeorſim impletae ſunt, ſpecie diſpares ſint, quoniam venae majores arteriis. Et ſunt ſane arteriis reſpondentibus majores, verum non majores tamen, quam alibi. In recenti inteſtino, quoniam venae diſtentae ſanguine, arteriae autem inanes, hae apparent pro portione minores. Et quamvis venae non modo ex arteriis accipiant humores, ſed haud dubie etiam ex inteſtinis, ideoque videantur hic majores eſſe debere; non eſt tamen neceſſe, quoniam arteriae non dant omnes, quos afferunt, humores, venis : ſed ut venae aſſidue accipiunt novos, in primis ex inteſtinis; ſic arteriae multum de ſuis dimittunt, inſtillantque iiſdem in primis inteſtinis. Plura non addam, quoniam his ſatis explanata eſt icon, cui aliae adjiciendae eſſent, ad reliqua, quae ad haec vaſa pertinent, intelligenda.

*Portio membranae nervoſae inteſtini ilium hominis adulti, per longitudinem, ibi ubi inteſtinum cum meſenterio conjunctum, diſſectae, ac deinde explicatae.*

A. A. A. A. A. *Trunci arteriarum & venarum unius lateris;*

B. B. B. B. B. B. *alterius. Arteriae rubrae, venae caeruleae.*

*Reliqua ex icone ipſa, & diſſertatione ſuperiore ſatis ſuperque intelligentur. Adverte autem, quod ubi arteriolae venulaeque apparent ſolitariae, id partim vitio impletionis, partim expreſſionis factum: ubi venae ab arteriis comitibus plus minus deviae, id vitio expreſſionis; nam comitantur ſe accuratius. Deinde ubi venae quaedam arteriis comitantibus aequales, aut minores; eſſe debere majores. Ne tamen putes, perfunctorie paratam iconem, quam de caetero acri attentione, magnoque labore Artifex perfecit. Caeterum rami perſubtiles nulli adſunt, quoniam hi inhaerent membranae muſculoſae, communique, & internae, hic à nervoſa, ut dictum eſt, ablatis.*


A
A
A
A
A
B
B
B
B
B
B